

ГЛАВА ПЕТА

МЕЖДУНАРОДНИ КОНФЕРЕНЦИИ

ПО ПРОЕКТА ДАНЕТ –

ПРЕДСТАВЯНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ

§1. МЕЖДУНАРОДНА КОНФЕРЕНЦИЯ В ХЪРВАТСКА

1.1. Програма на международната конференция

От 17 до 20 юни 2011, 48 участници, възрастни граждани и координатори, изследователи и политици от Австрия, България, Хърватска, Германия, Румъния и Словения се срещнаха в ЛЕКА, центъра за обучение на университета за образование на хора от третата възраст в Бродарица, Хърватска, за да отчетат резултатите от провеждането на четирите национални панелни дискусии и да идентифицират общи проблеми от наднационална значимост.

Резултати от обучението по проекта ДАНЕТ, Емилия Великова

Участниците от България бяха:

- ✓ доц. д-р Емилия Великова, ст. преподавател Милена Попова, инж. Йорданка Пенева от Русенски университет “А. Кънчев”;
- ✓ инж. Йордан Казаков, г-жа Цветанка Петрова, г-жа Рени Колева, г-жа Веска Узунова, г-жа Иванка Новакова от Съюз на пенсионерите’2004, секция - Русе.

Конференцията създаде възможност за:

- ✓ взаимно опознаване;
- ✓ насърчаване на връзките и обмена между възрастните граждани;
- ✓ формиране на основа за продължаваща дискусия в мрежата на проекта.

Срещата в Хърватска създаде още условия за представяне на резултатите от обучението чрез участие на представители от всяка държава-партньор в:

- ✓ малки работни дискуссионни групи за обсъждане на темите от панелните дискусии на проекта;
- ✓ образователна игра за представяне на обединена Европа и Дунавския регион;
- ✓ международна вечер за представяне на храните, песните, танците, ръкоделията в Дунавския регион.

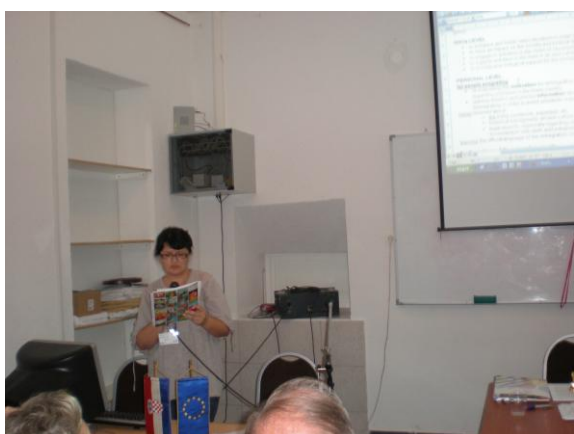
Участниците трябваше да вложат своите знания и умения, овладени в националните панелни дискусии, за да представят възможни решения на въпросите, разгледани от проекта: активно стареене, идентичност, миграция, екология, околна среда.

Международна конференция в Хърватска, 17-20 юни, 2011

Резултати от обучението по проекта ДАНЕТ, Емилия Великова

ГЛАВА ПЕТА: *Международни конференции по проекта ДАНЕТ –
представяне на резултатите*

Резултати от обучението по проекта ДАНЕТ, Емилия Великова

ГЛАВА ПЕТА: *Международни конференции по проекта ДАНЕТ –
представяне на резултатите*

1.2. Резултати на работната група „Активно стареене”

Ръководител: Душана Финдейсен

Тя докладва следните резултати.

Основен въпрос

В работната група „Активно стареене” беше формулирано понятие за активно стареене и беше представена същността на Европейската политика по темата. Важният дискуссионен въпрос беше дали, ако работим по-дълго, както се планира в новите национални пенсионни реформи и в Европейската политика, това е нещо добро, както от лична, така и от социална гледна точка, или не.

Участниците се съгласиха, че времената са се променили и ситуацията е съвсем различна от тази по времето на Отто Бисмарк, когато средната продължителност на живота е била 63 години, а възрастта за пенсиониране е била фиксирана на 65 години. В наши дни, в някои държави се случва хора да бъдат пенсионери в продължение на 50 години. От социална гледна точка да се работи по-дълго е добро решение, но това не е в сила за всички държави. В страни, в които безработицата при младите хора е ниска, такава политика би предизвикала сериозно социално напрежение.

В някои европейски страни възрастта за пенсиониране не е задължителна, но да се работи по-дълго е културно неприемливо, неетично, „срамно”.

Ако е нужно въвеждане на политика за по-голяма продължителност на трудовия стаж, то тогава е необходима голяма обществена пропагандна кампания, тъй като социалните и културните промени трябва да се предизвикват. Националните реформи и закони в тази област трябва да се придружават с допълнителни мерки за осигуряване на възрастните хора, които да ги защитават от натиск от страна на пазара на труда, от дългосрочни затруднения или от ликвидиране на социалните им помощи. Например, малък е шанса на възрастните хора да намерят работа на трудовия пазар, ако се окаже, че работят във фирми в ликвидация. В този случай, те трябва да прекарват последните си години, като изразходват спестени средства. И

възрастните и младите хора трябва да се насърчават да имат спестявания.

По същество, всеки трябва да бъде свободен да избира дали да работи по-дълго или да се пенсионира.

Интересно би било да се изследват условията и мотивите на възрастните хора да продължават да работят.

Българските представители в групата предложиха възможност за едновременно пенсиониране на семейните двойки.

Лични приоритети на възрастните

Участниците в панела бяха разделени на още по-малки групи – по двама, трима. Те трябваше да определят преоритетите си в по-късен етап от живота си.

Резултатите показаха, че повечето хора посочват здравословното остаряване като основен преоритет, последвано от личното израстване и накрая, участие в социални ангажименти. Социалните ангажименти са по-малко предпочитани поради една много проста причина: обществото не е привикнало да използва активните възрастни хора.

Необходими са промени във всички поколения и в отношенията между тях чрез възпитание, публични кампании и др.

1.3. Резултати на работната група „Идентичност”

Ръководител: Александру Струнга

Той докладва.

Участниците дискутираха устойчивостта на културното наследство и националната и Европейска идентичност.

Първа част на дискусията

Първата част на дискусията беше фокусирана върху въпроса: Кои са ценностите, които са център на Европейската идентичност от гледна точка на отношения между поколенията.

Всички участници бяха на мнение, че съществуват **изконни ценности**, които са заложени в сърцевината на Европейската цивилизация: гръцката култура, римското право и християнството. Също така хуманизма, демокрацията и универсалните човешки права формират най-съществената част на **нашите** общества. В процеса на глобализация обаче, съществува риск младите поколения да игнорират (понякога да забравят) богатото културно местно, регионално и национално наследство. И тук е една от **най-важните роли**, които **възрастните хора** имат в Европейското общество: да изграждат мост между миналото, настоящето и бъдещето, да помагат на младите (но също така и на други хора, например, на емигрантите) да изучават и да не прекъсват връзките си с тези ценности, чрез което се изгражда идентичността. Тази роля е особена важност, особено в Централна и Източна Европа, където много хора емигрират.

Участниците бяха съгласни, че много важен проблем за възрастните хора е **признаването** на тяхната Европейска (Дунавска) идентичност:

- ✓ как ще градим мост между възрастните хора, пръснати по цяла Европа;
- ✓ как можем да създаваме взаимодействие между културите, които понякога са относително различни (например, Източна Европа по отношение на Западна Европа).

Участниците отбелязаха, че новите средства за осведомяване и Интернет ще бъдат **главният** стимул за създаването на културна общност с обща основа за възрастните хора. В този контекст, **Дунавския регион**, е от особена значимост, като един разрез на населението, културите и ценностите, които помагат за формирането на регионална и Европейска идентичност. Река Дунав може да бъде **перфектният пример** за разбиране на това сътрудничество, при което се споделят подобни традиции, обичаи, езици, което илюстрира принадлежността ни към **едно велико семейство – Европейското**.

Втора част на дискусията

В тази част на дискусията бяха анализирани икономическите проблеми на нашите общества и тяхното влияние върху възрастните хора и върху културата. Очевидно е, че финансовите затруднения и ниското качество на живот, които са част от живота на някои групи от хора, като

например, ромски общности и емигранти, могат да създадат големи различия между Европейските пенсионери. По-голямото нарастване на броя възрастни хора по отношение на цялото население може да създаде натиск върху текущата икономическа обстановка (например, върху съдържанието и функционирането на пенсионните системи). Участниците в дискусиата се насочиха към търсене на решения за трансформиране на тези очевидни препятствия във **възможности** за по-нататъшно развитие. Те стигнаха до извода, че обучението на възрастните хора може да въздейства с помощта на новите медии, но само в Европейски (наднационален и регионален) културен контекст и в обстановка на комуникация между поколенията. Трябва възрастните хора да се включат в гражданското общество така, че **гласът им да бъде чу** от лидерите на общностите.

Трета част на дискусиата

Участниците се опитаха да идентифицират конкретни идеи в контекста на Дунавската стратегия с цел представянето им на международната заключителна конференция на проекта ДАНЕТ, и по специално, за Европейските парламентаристи, които ще срещнем там. Решенията на групата са:

- ✓ създаване на система за **мобилност** за възрастните хора, които живеят в Дунавския регион;
- ✓ разработване на **наднационални проекти и конкурси** за възрастни от Дунавския регион, а също така учредяване на съответни награди, например, за Дунавски поет, композитор, музикант, писател, актьор, учен и т.н.;
- ✓ развиване на голяма **мрежа** от публични и частни институции в Дунавския регион с цел подпомагане на активното включване на възрастните в своите общности и в разработването на наднационални проекти за обучение на възрастни - има нужда от солидно взаимодействие във виртуалното пространство, като например, уеб сайт или социална мрежи на възрастните хора от Дунавското пространство;
- ✓ осъществяване на регионални и местни инициативи за подпомагане на възрастните хора за справяне с финансовите затруднения;

- ✓ включване на **университетите** в процеса на обучение на възрастни хора;
- ✓ създаване на **Дунавски** (или пък виртуален) **университет за хора от третата възраст**, чрез който да се осъществят контакти и споделят ценности;
- ✓ разработване на **стратегия за обучение** за възрастни хора от Дунавския регион.

1.4. Резултати на работната група „Миграция”

Ръководител на групата: Ясна Кюрин

Тя докладва следното.

Миграцията постоянно придружава развитието на държавата. Ефектът може да бъде положителен, но също така и негативен. Положителният ефект трябва да се ускорява. Негативният може да се подтиска чрез различни мерки, които да се прилагат от държавата, от една страна и от неправителствените организации, от друга страна, както и с помощта на гражданите.

С цел редуциране на емиграцията, например, емиграцията на професионалисти, експерти и млади хора, всяка държава трябва преди всичко да създаде условия, които да намалят потребността на гражданите да емигрират в други държави. Мерките включват, първо, ускоряване на икономическото развитие и увеличаване на работните места, след това, създаване на условия за собствена реализация, за балансиране на регионалното развитие, например за децентрализиране на икономическата и социалната активност и др.

С цел стимулиране на интеграцията, държавата трябва да създава благоприятни условия за изучаване на месния език и за професионално развитие. Трябва, също така, да се въведе пробен период за вземане на окончателно решение за постоянно пребиваване.

Неправителствените организации също имат важна роля в контекста на миграцията. Те трябва:

ГЛАВА ПЕТА: *Международни конференции по проекта ДАНЕТ –
представяне на резултатите*

- ✓ да подкрепят и насърчават, както и да ускорят межкултурните отношения, като важен инструмент за хармонизация на общностите;
  - ✓ да влияят върху процесите на вземане на решения в областта на миграционната политика;
  - ✓ да стимулират сътрудничеството между религиозните общности;
  - ✓ да организират дейности в областта на културата и изкуствата с цел овладяване на знания за другите етнически малцинства.
- За намаляване на нежеланата емиграция всеки гражданин трябва:
- ✓ внимателно да вземе решение за напускане на своята родина;
  - ✓ да работи за нарастване на нивото на толерантност относно текущите проблеми в страната;
  - ✓ да се информира относно условията на живот в страната, в която иска да емигрира, като жизнени разходи, историческа и културна среда, законодателство, и по специално, законите за чужденците;
  - ✓ да изучи официалния език на избраната страна.

С цел интегриране на емигрантите, гражданите на приемащата държава трябва да преодолеят стереотипите и предразсъдъците, да приемат различията, като форма на обогатяване, а не като причина за дистанциране.

1.5. Резултати на работната група „Околна среда”

Ръководител: Харалд Кутценбергер

Той докладва следното.

Екологично обучение и съзнание:

- ✓ включване на възрастното поколение, например в, публични отворени университети;
- ✓ международен обмен и сътрудничество за обучение на възрастни хора от Дунавския регион;
- ✓ повишаване ролята на методите в екологичното обучение.

Комуникация между поколенията

Всяко младо поколение трябва да бъде разумно по отношение на опазване на природата:

- ✓ възрастните да подкрепят младите за формиране на уважение към природата, като например, организират съвместни разходки или екскурзии, за да се покаже красотата на региона;
- ✓ предаване от възрастните на младите на ноу-хау и на знания за местната природа и за промяната на околна среда;
- ✓ представяне на риска от опасните технологии, например, технологиите, използвани за производство на атомна енергия или за създаване на генно модифицирани организми и др.

Да ставаме активни на местно ниво

Възрастните трябва да влягат своя опит на местно ниво като:

- ✓ участват в екологични проекти;
- ✓ се включват в разработването на закони и предлагането на политически решения;
- ✓ анализират потребностите на местната среда и ги адаптират от гледна точка на опазване на околната среда.

Приложение на устойчивото развитие в публичния живот

Възрастното поколение очаква ясни перспективи и поети отговорности от страна на гражданите и държавата по отношение на природосъобразно и сигурно бъдеще за децата и внуците, изразени в:

- ✓ последователно гарантиране на публичната собственост на водните ресурси;
- ✓ осъзнаване ограничеността на природните ресурси;
- ✓ развитие на хидроенергетиката чрез иновативни инженерни решения (например, помпено акумулиращи централи), които имат малък отрицателен ефект върху екосистемата, а не изграждане на огромни шлюзови конструкции по река Дунав и притоците му, които са със силно негативно влияние върху климата и екосистемата;
- ✓ постепенно редуциране на ядрените мощности в целия Дунавски регион до 20 години и заместването им с възобновяеми енергийни източници (слънчеви, вятърни, водни, биомаса.....);

ГЛАВА ПЕТА: *Международни конференции по проекта ДАНЕТ –
представяне на резултатите*

- ✓ без злоупотреби в Югоизточна Европа, подобно на текущото нарастване на енергията, използвана в страните от Централна Европа;
- ✓ установяване на актуални оценки за въздействие върху околната среда;
- ✓ осъществяване на по-гъвкав и иновативен път на развитие на обществения транспорт в регионите, чрез повишаван на качеството при ефективни разходи и др.

Ускоряване на естествените и регионални производства на храни

В предстоящата програма за обща селскостопанска политика на Дунавския регион трябва да бъдат приоритетни следните аспекти:

- ✓ регионалните здравословни храни трябва да бъдат основата на здравословен и природосъобразен начин на живот – да се повишава нивото на информираност на консуматорите за сезонните промени и наличността на продуктите;
- ✓ честната търговия да бъде минималния стандарт за извън-регионалните продукти;
- ✓ децентрализираната продукция в по-малките селскостопански структури в Европа води до намаляване на ползваемостта на транспорта, което определя необходимостта от интегриране на екологични модели в производството и в развитието на фермите, като фактор в системите за подкрепа на общата селскостопанска политика;
- ✓ осигуряване на системи за децентрализирано селскостопанско производство;
- ✓ да се дефинира като неприемливо производството на генно-модифицирани организми.

1.6. Резултати от образователната игра

Представители на партньорите участваха в образователна игра, базирана на метода «мозъчна атака» за генериране на идеи и за

151

Резултати от обучението по проекта ДАНЕТ, Емилия Великова

разработване на презентации върху обединена Европа и Дунавския регион.

Участниците имаха много чудати идеи, например, изпращане на младото поколение, яхнало магаре, по пътя към чужбина.

Основната цел беше – чрез работата в екип да се представят знания и умения на обучаемите, овладени по време на обучението.

На вечерта на партньорите участниците представиха танци, песни, сувенири, кулинарни изделия. Българския екип представи още национални носии и ръкоделия.

Участниците от другите държави бяха възхитени от активността и уменията на членовете на българската делегация.

Резултатите са представени чрез снимки.

Много снимки на конференцията са представени от Адриан Банку [70 ÷ 72].

ГЛАВА ПЕТА: Международни конференции по проекта ДАНЕТ –
представяне на резултатите

§2. ЗАКЛЮЧИТЕЛНА МЕЖДУНАРОДНА КОНФЕРЕНЦИЯ В ГЕРМАНИЯ

2.1. Програма на международната конференция

Програмата на конференцията включваше няколко дейности.

- 1) Докладване на резултатите от обучението по проекта ДАНЕТ от представители на партньорите: К. Щаделхофер и Г. Кьортинг (Германия), проф. Д. Финдейсен (Словения), доц. д-р Е.Великова (България), д-р Александру Струнга (Румъния), Харалд Кютценбергер (Австрия), Ясна Чурин (Хърватска).
- 2) Лекции на:
  - ✓ д-р Карлхойнц Дюр, директор на Центъра за Института за политически науки в гр. Виеснек, Баден-Вюртемберг, Германия “Гражданското общество и Европейската идентичност”;
  - ✓ д-р Кармен Щаделхофер, Университета в гр. Улм, Германия, “Европейската стратегия за Дунавския регион и нейното значение за развитието на гражданското общество и проектът ДАНЕТ”;
  - ✓ д-р Р.Щайнхоф, Университета за възрастни хора, гр. Фрайбург, Германия – представяне на учебния план, учебните програми и проекти, по които работи университета с възрастните обучаеми, които са 500 души на семестър в 180 дисциплини в областите технически, хуманитарни, икономически и политически науки. Проектите са: „Възможности за работа след пенсиониране”, „Знание за Интернет и компютрите”, „Свидетели на времето”, „Приносът на възрастните за историята”, „Подкрепа за четенето в библиотеките - форум за млади и стари” и др.
  - ✓ г-н Хайнц Кюлдерер, Фонадиця „Баден-Вюртемберг”, Германия, спонсор на проекта, върху целите, дейностите и резултатите на фонадацията и на Института за Източна Европа.

ГЛАВА ПЕТА: *Международни конференции по проекта ДАНЕТ – представяне на резултатите*

- ✓ г-н Акос Тот, Унгария, представител на младежкото движение към Дунавската мрежа: Представяне на Младежка гражданска Дунавска мрежа.
  - ✓ д-р Уве Бернд, Германия „История на конфликта и сътрудничеството на трите държави Германия, Франция и Швейцария – поглед към Дунавския регион.
- 3) Симулационна игра за изясняване на работата на институциите в Европейския парламент, проведена от Кристиян Рап, Анна Ситникова.
  - 4) Среща с Европейски депутати от г-жа Елизабет Йегъл и г-н Майкъл Таурер, Германия и Силвия-Адриана Тикау, Румъния.
  - 5) Уъркшоп „Дунавската мрежа се докосва до Европейската политика”.
  - 6) г-жа Андреа Брендъл: Творчески уъркшоп върху резултатите от проекта ДАНЕТ.
  - 7) Опознавателна игра – представяне на личности, значими за развитието на държавите-партньори. От България бяха представени Христо Ботев и неговото стихотворение „Хаджи Димитър” (на английски език), братята Кирил и Методий и българската азбука.

Резултати от обучението по проекта ДАНЕТ, Емилия Великова

Заклучителна конференция, 6-11 ноември, 2011, Германия

Mrs. Elisabeth Jeggle

Germany, member of the European Parliament

Mr. Heinz Kälberer

**the Head of the Service Institute East-Europe of the Baden-
Württemberg Foundation**

Assoc. Prof. Emiliya Velikova

**Vice Dean of the Faculty of Natural Sciences and Education
University of Rousse, Bulgaria**

ГЛАВА ПЕТА: Международни конференции по проекта ДАНЕТ –
представяне на резултатите

Europe for Citizens
Programme

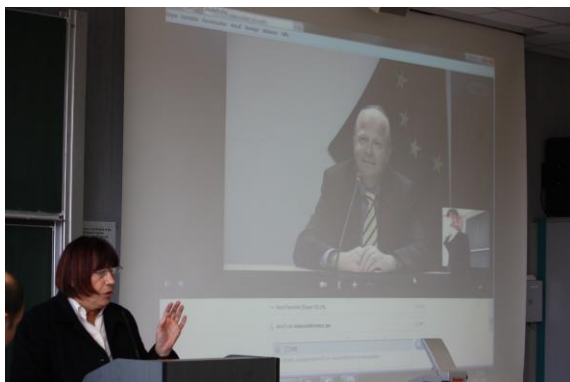

Резултати от обучението по проекта ДАНЕТ, Емилия Великова

ГЛАВА ПЕТА: *Международни конференции по проекта ДАНЕТ –
представяне на резултатите*

Резултати от обучението по проекта ДАНЕТ, Емилия Великова

ГЛАВА ПЕТА: Международни конференции по проекта ДАНЕТ –
представяне на резултатите

Резултати от обучението по проекта ДАНЕТ, Емилия Великова

2.2. Нови цели

Беше организирана мозъчна атака и всеки партньор представи бъдещите цели и възрастните хора от региона.

Австрия

- ✓ Връзка между страните, които приемат и изпращат емигранти.
- ✓ Регулиране пазара за финансиране на малките и големите предприятия.

Германия

- ✓ Да се правят конференции на живо чрез Интернет
- ✓ Да се засили използването на форум по Skype за обмен на мнения.
- ✓ Създаване на мрежа от изследователски центрове по проблемите на възрастните хора.
- ✓ Размяна на възрастни обучаеми, чрез университетите за трета възраст.

Хърватска

- ✓ Обмен и пътувания на младежи и възрастни в страните от Дунавския регион и Европа.
- ✓ Сътрудничество между възрастни обучаеми.
- ✓ Закупуване на технически средства.
- ✓ Съвместни художественотворчески дейности, например, изложби, състезания за стихове или есе и др.

Словения

- ✓ Да сме по-толерантни помежду си още от днес.
- ✓ Участие на възрастните във вземането на решения.
- ✓ Опазване на околната среда.
- ✓ Равни права за всички възрастни хора.

Румъния

- ✓ Европа в конкуренция с други страни.
- ✓ Образование в третата възраст.

Резултати от обучението по проекта ДАНЕТ, Емилия Великова

- ✓ Държавните институции, като Министерството на труда и Министерството на образованието да са ментори по проблемите на възрастните хора.
- ✓ Пенсионерските организации да се ангажират за решаване на въпроси, свързани с националната култура.
- ✓ Да се създаде международен (виртуален) институт по Геррагогия.

България

- ✓ Активно включване в законодателството, за да не се пренебрегнат интересите на възрастните хора.
- ✓ Активен обмен на знания и опит между поколенията с цел подпомагане решаването на сложни проблеми.
- ✓ Обмяна на групи от пенсионери между страните за споделяне на знания и опит.

Обобщение на всички резултати е заключението, изработено на заключителната конференция и изпратено да политици, ръководители на национални и местни структури и институции, от които зависи бъдещото включване на възрастните хора в гражданското общество на Европа.